171. SAYI

Dergi

ŞALOM

ISSN 2146-7005
9 772146 700007
KASIM 2026 235 TL

Emperyal zulüm ve soygun

ATEŞİN & BUZUN DANSI

Moskova YERALTI SARAYLARI

Beş kocalı HÜRMÜZ

Sayıların FISILTISI

AYLİN KURYEL ve "Stella ile 8 Mart"

İOANNA Kuçuradi

Doğduğun ev kaderin midir?

Fikir, Deneyim ve Paylaşım

Lara Talvi

Bazen bir giysi yalnızca bir giysi değildir. Bir renk, bir çizgi, bir kumaş parçası; üzerinden seksen yıl geçmiş olsa bile milyonlarca insanın belleğinde bir kapıyı açabilir. O kapının ardında kimi kez insanlığın en karanlık günleri…

Geçtiğimiz günlerde İspanyol giyim markası Zara'nın Cadılar Bayramı için hazırladığı bir çocuk kostümü tam da böyle acılı bir kapıyı açtı. Mavi-gri tonlarda dikey çizgili, eskitilmiş görünümlü kostüm; üzerindeki kimi desenlerin dikenli telleri, kolundaki yamaların ise Nazi toplama kamplarındaki mahkûmların numaralarını çağrıştırması nedeniyle büyük tepki topladı. Tepkilerin ardından ürün satıştan kaldırıldı.

Belki tasarımcısının aklında bambaşka bir imge vardı. Belki amaç gerçekten yalnızca Cadılar Bayramı'nın ürkütücü dünyasına uygun bir kostüm yaratmaktı. Ama toplumsal hafıza, niyetlerden bağımsızdır.

Auschwitz'i bilen bir göz için çizgili bir mahkûm kıyafeti yalnızca "vintage" ya da "eskitilmiş" bir estetik değildir. Dikenli tel yalnızca grafik bir desen değildir. Bir mahkûm numarası yalnızca tipografik bir ayrıntı olmayıp hepsi, ama hepsi acılı yaşanmışlıkların simgesi… Üstelik Avrupa'nın göbeğinde…. Milyonlarcası yaşanmışlık!

O kostüm o raflara kadar nasıl gelmiş olabilir? Ürün tasarlanıyor. Çiziliyor. Kumaşı seçiliyor. Örneği hazırlanıyor. Onaylanıyor. Fotoğrafı çekiliyor. Fiyatlandırılıyor. İnternet sitesine yükleniyor. Bütün bu aşamalarda pek çok insanın gözünün önünden geçiyor. …Ve kimse durup, "Bu görüntü bize neyi hatırlatıyor?" diye sormuyor mu? Bana göre toplumsal hafızanın zayıflaması belki de tam olarak bu!

Unutmak her zaman geçmişte yaşanan bir olayı bilmemek değildir. Bazen bildiğimiz bir tarihin görüntülerini artık tanımlayamamak….

Corriere della Sera'nın bir haberine göre, bunun

Zara açısından ilk tartışma olmadığı. Şirket 2014 yılında da mavi-beyaz çizgili, göğsünde sarı altı köşeli yıldız bulunan bir çocuk tişörtünü, Holokost sırasında Yahudilere zorla taktırılan sarı yıldızı çağrıştırdığı yönündeki tepkiler üzerine satıştan çekmişti. Anlaşılıyor ki, mesele yalnızca bir tasarım hatası değil; hafızayla kurduğumuz ilişkinin ne kadar kırılgan olduğuyla da ilgili.

Bugün Holokost'un canlı tanıkları giderek azalıyor. Bir zamanlar "Ben oradaydım" diyebilen insanların yerini arşivler, fotoğraflar, filmler, kitaplar ve aktarılan hikâyeler alıyor. Bu yüzden toplumsal hafıza artık kendiliğinden yaşayacak bir şey değil. Onu bilinçli olarak korumak zorundayız.

Çünkü tarih unutulduğunda öncelikle bağlamını kaybederken sonrasında görüntüye dönüşür. Ardından da estetiğe… Ve bir gün, milyonlarca insanın acısını taşıyan çizgiler, farkına bile varılmadan bir çocuğun Cadılar Bayramı kostümüne dönüşebilir.

Belki de "Bir daha asla" derken kastettiğimiz sadece aynı felaketlerin tekrarlanmaması değil. **Bir daha asla, yaşananların sıradanlaşmasına izin vermemek...** Çünkü hafıza, geleceğe hangi yükleri bırakmamamız gerektiğini hatırlamaktır.

Suzan Nana Tarablus

suzannana@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

Şalom Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına İmtiyaz Sahibi
Silven Silvyo Ovadya

Genel Yayın Yönetmeni
Suzan Nana Tarablus

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Verda Gümüşgerdan

Editör: Gila Erbeş

Yazarlar: Ester Almelek, Viktor Apalaçi, Beki S. Demarküz, Lolita N. Haleva, Evren Hergül, Ceki Kazmir, Nermin Ketenci, Moris Levi, Emel Mizrahi, Nazmiye Önder, Aslıhan K. Özdaş, Feride Petilon, Miryam Şulam, Dr. Ömür Tanyel, Elena K. Uygan, Aylin Yengin

Bu ay katkıda bulunan:
Dr. Elçin Yıldıran Mizrahi

Çizer: İrvin Mandel

Kapak Fotoğrafı: Anja Benko

Reklam Koordinatörü: Edna Sarfati
Reklam Direktörü: Roza Kutiel
Reklam Pazarlama Uzmanı: Özgün Levi

Görsel Yönetmen: Bella Parlakşimşek

Yönetim Yeri / Abonman
Meşrutiyet Mah. Halaskargazi Cad. Maya Apt. No:94 D: 20-21-22 Osmanbey ŞİŞLİ / İstanbul
T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44 F: (0212) 231 92 83

Basıldığı Yer
Kültür Sanat Basımevi Litros Yolu 2.Matbaacılar Sit. ZB7-ZB11 Zeytinburnu / İstanbul
T: 0212 674 00 21-29-46 www.kulturbasim.com

Yayın Türü Yaygın - Süreli

SEÇKİN KİTAPÇILARDA SATILMAKTADIR.

http://dergi.salom.com.tr/

Gergedan Kitabevi
Bağdat Cad. No:268/A Caddebostan-İstanbul
(0216) 350 27 66
Remzi Kitabevi Akmerkez
Akmerkez E 3 Blok Etiler-İstanbul (0212) 282 25 75
Remzi Kitabevi Rumeli
Rumeli Cad. No:44 Şişli-İstanbul (0212) 234 54 75
Büyükada Kitapçısı
İskele Girişi No:2 Büyükada-İstanbul
(0216) 382 60 25

ŞALOM GAZETESİ ABONELERİNE ÜCRETSİZDİR

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

İçindekiler

6 KAPAK HİKÂYESİ Miryam Şulam
Lara Talvi insanları bir araya getiriyor

12 ARAŞTIRMA Nermin Ketenci–Emperyal zulüm ve soygun

16 PORTRE Elena Kovaçi Uygan
İoanna Kuçuradi Felsefe bir yaşam biçimine dönüştüğünde

24 ARAŞTIRMA
Lolita Nahmias Haleva
Bir zamanlar mektup yazardık...

32 KÜLTÜR
Ceki Kazmir
Roma İmparatorluğu'nun Gizemli Tanrısı Mithras

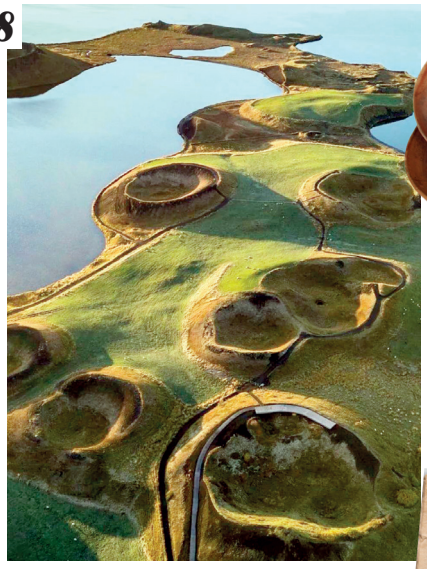

28 GEZGİN
Suzan Nana Tarablus
Yeraltı sarayları Moskova Metrosu

58

35 HABER – Akdeniz'den 2 bin 100 yıllık sofra takımı çıkarıldı

36 EZOTERİZM
Beki Sallacan Demarküz
Sayıların fısıltısı

The Milwaukee Journal
Milwaukee Mourns City's African Violet Queen Dies
Her Flowers Brought Joy to Thousands
A Legacy of Kindness

38 YORUM
Moris Levi
Kapıyı dışarıya açmak

41 VEDA Elena Kovaçi Uygan – Altın Çocuk da gitti

42 SİNEMA Viktor Apalaçi – Aylin Kuryel ve "Stella ile 8 Mart"

46 SANAT Aslıhan Karay Özdaş – Kavuşmak mı? Vazgeçmek mi?

50 İNCELEME Feride Petilon
Doğduğun ev kaderin midir?

54 GEZİ Ester Almelek – Uzak ülke Japonya

57 YEMEK SÖZLÜĞÜ
Evren Hergül
Yönetmen Iñárritu'dan Taco yemeğine

58 GEZİ
Nazmiye Önder
Ateşin ve buzun dansı İzlanda

62 HABER Dünyanın ilk ticari uçan otomobili

64 SAĞLIK Dr. Ömür Tanyel
Bedenin gölgesinden çıkan sanat

66 LONGEVITY
Dr. Elçin Yıldıran Mizrahi
Gelecekteki sağlığımız bugün başlıyor

68 AJANDA'M
Aylin Yengin
Kasımın Renginde, Şehrin İçinde